

SWAŠTICE.

Procjena dobara medvedgradskih g. 1670. U kr. zem. arhivu naziva se medju spisima „Sermagiana“ Nr. 416. stari spis o procjeni dobara medvedgradskih, koja su s ostalim Zrinskim imanjima pripala komori, bivši konfiskovana iza utamničenja nesretnoga bana Petra Zrinskoga.

Spis ovaj nosi naslov „Aestimatio bonorum ad dirutam arcem Medvevar ac muratam curiam Sesztine spectantium in medietate Petri a Zrinio haereditariorum, in altero vero medietate penes certum contractum cum comitissa olim comitis Nicolai relicta vidua pro medietate castelli Rokonok seu Rakovecz cambiatorum, nunquam tamen finaliter divisorum“.

Procjena ova, koja je latinski pisana sadržaje sljedeće:

Kurija (dvor) šestinska, od kamena sagradjena u podobi palače, procijenjena je po zidarima na najviše 5126 for. a najmanje na 3879 for. Pošto je pako rečeni zidani dvor šestinski na briegu te daleko od grada, pitanje je veliko bili se mogao za označenu po zidarima vrijednost prodati. S toga je procjembeno povjerenstvo procijenilo dvor šestinski na najviše 2000, ili 1800 ili najniže na 1500 for.

Pod Šestine spadaše majur (allodium) u Černomercu. Kuća majurska bila je tada sa sviem trošna (ruinosa) a tako isto bijahu i ostale tamo gospodarske sgrade sasviem razorene. Pod majur spadaše mali vrtić do pol rali velik. Sve je to procijenjeno na najviše 45 ili 40 ili najmanje na 30 for.

Černomeračkom majuru spadahu i zemlje. Već tada je Sava bila jedan dio ovih zemalja odnesla. Zemlje spadajući pod Černomerec nalazile su se na sedam raznih mjesta te su obsezale 50 rali. Bile su veoma loše zemlje, tako da je ral procijenjena na 5, 6 a najviše na 7 for. Prema tomu vrijedile su zemlje černomeračkog majura 250, 300 a najviše 350 for.

Pod Šestine spadalo je 37 kmetova, koji su živjeli pojedince na četiri ili pet rali zemlje. Davali su tlaku kroz tri dana na tjedan. Ako nisu davali tlaku, davahu nekoliko jaja, jedno pile i nešto malo denara (novaca). Osim toga davali su desetinu žita. Kmeti ovi bili su veoma bedni tako, da su jedvice obavljali svoje poslove. Svaki kmet bijaše procijenjen na 50, 60 do 70 for. Svi su dakle vrijedili 1850, 2220 do 2590 for.

Osim ovih bilo je 44 kmetova, koji su na tjedan dva dana davali tlaku ručnu, ili ako su imali marvu, davali su i plugove, osim toga podavali su jedno pile i 2—4 denara. Svaki od ovih vrijedio je 30, 40 do 50 for. Svi skupa 1320, 1760 do 2200 for.

Pod Šestine spadahu dva prevoza na Savi. Pošto bijaše dohodak od ovih neizvjestan, oba su prevoza procijenjena na 500, 600 do 700 for.

Na potoku „Medvedu“ bila su dva drvena mlina najpriprostije vrsti svaki sa jednim kamenom. Procijenjeni su na 80, 90 do 100 for.

Dohodak od drugih triju mlinova (valjda kmetski) na potoku „Medvedu“ bijaše godimice 4 for. 30 nč. Prema tomu je taj dohodak procijenjen na 75 fr. (6%), 90 for. (5%) do 112 for. 30 nč. (4%).

Gornicu podavahu kmetovi u iznosu od godišnjih 238 $\frac{1}{2}$ kabala. Kabal vina vrijedio je tada 30 novč. što čini 119 for. 15 nč. Glavnica pako tog dohodka procijenjena je po tom na 1987 for. 30 nč. (6%), 2165 for. (5%) do 2981 for. 15 nč. (4% računano).

Desetina vina prema računima triju godina, iznašala je godimice 288 kabala. Pošto je kabal vrijedio 30 nč., to čini ovo dohodak od 144 for. Glavnica pako tog dohodka vrijedi dakle 2400 for. (6%), 2880 for. (5%) do 3600 (4% računano).

Vinograd Slamna kod dvora šestinskoga, kako je dokazano iz računa triju godina, nosio je godimice poprečno 240 kabala mošta, koji se za vrijeme berbe može uz najnižu cieniu od 40 nč. po kablu prodati. Dohodak dakle je godišnje 160 for. Što čini glavnicu od 2666 for. 40 nč., 3200 do 4000 for. U kojoj svoti je uračunana i vrijednost kleti.

Drugi vinograd Šestinjak, davao je godimice (srednji prihod) 120 kabala. Kabal tog mošta mogao se je prodati za berbe po 34 nč. Prema tomu vrijedio je taj vinograd 1133 for. 20 nč. (6%), 1360 for. (5%) do 1700 for. (4% računano).

Imanje šestinsko procijenjeno je dakle bilo na najvišu vrijednost 20.738 for. 45 nč., srednju 17.045 for. a najmanju 14.072 for. 30 nč.

Pošto je ovako proračunana vrijednost imanja po dohodcima, proračunalo je procjenbeno povjerenstvo i godišnje troškove uprave imanja, koji su proračunani kako slijedi:

Plaća upravitelja (odielo, čizme)	25 for. — nč.
vino 22 $\frac{1}{2}$ kabla po 30 nč.	11 „ 15 „
za meso	5 „ 37 „
Smjes od pšenice i sočiva 18 mjerova po 20 nč. . 6 „ — „	
	<u>ukupno 47 for. 52 nč.</u>

Ključar u gotovom novcu, odielu, vinu i mesu 35 for. 52 nč.

Dva stražara (satrapus). Svaki od ovih dobivao u odielu, čizmama, vinu i žitku 18 for. 31 nč. Oba 37 for. 2 nč.

Čuvar kuće 18 for. 31 nč. *Špan* 18 for. 31 nč. *Mlinar* 21 for. 1 nč. *Majerica* dobivala je u odielu i žitku 15 for. 12 nč. Na sol godimice trošilo se je 5 for.

Ciela dakle režija imanja šestinskoga iznašala je godimice 199 for. 1 nč. koja svota odgovara kamatima glavnice od 3316 for. 56 nč. (6%), 3980 for. 20 nč. (5%) ili 4975 for. 25 nč. (4% računano). Odbije li se ova svota od prije navedene procjene, bila je vrijedno imanje šestinsko najviše 15.763 for. 20 nč., ili 13.064 for. 40 nč. ili najmanje 10.755 for. 34 nč.

Iza toga slijedi procjena Zrinske kuće u gradu Zagrebu. Kuća bijaše zidana na trgu (kapucinskom). Ovu procieniše zidari na 2285—2765 for. Kuća ova

bijaše po Zrinskom za neko vrieme oproštena od gradskih tereta. Nu ni kod ove nije komisija ostala pri vrijednosti ustanovljenoj po zidarima, već je istu kuću sama procijenila na 1600, 1800 do 2000 for.

Osim ove kuće imao je Zrinski još jednu kuću u predgradju izpod kap-tola, koja bijaše nekoć Frankulinova. Bila je sva od drva, te veoma trošna, a procijenjena na 250, 300 do 350 for.

E. Laszowski.

Kratak popis onih izprava, kojih je nestalo iz senjskoga grad-skoga arkiva izmedju godine 1683.—1883. U rukopisu: „Privilegia, im-munitates, ac statuta, a divis Hungariae regibus Segniensi civitati concessa“, što ga je godine 1764. sastavio Ivan pl. Daničić, posljednji mužki potomak glasovite uskočke porodice Daničića, i koji se čuva u arkvu grada Senja pod br. XXX., sačuvao nam se je kratak popis svih izprava senjskoga gradskoga arkiva od godine 1683. Popisu je naslov: „Rhegestrum privilegiorum regiae liberae civitatis Segniae, una et literarum, in archivio eiusdem communitatis re-pertarum anno domini 1683.“, a sastavio ga je slavni i za izraživanje domaće historije velezaslužni Senjanin Pavao pl. Ritter-Vitezović, o kojem nam Val-vasor¹ kaže, da je bio čovjek plemenit ne samo rodom, već i umom, te vitez imenom i staležom.

Kada sam godine 1883. sastavljao regesta svih izprava senjskoga grad-skoga arkiva, koja su štampana u „Vjestniku kr. hrv.-slav.-dalm. zemaljskog arkiva“ God. I., svez. 3. str. 141—155., pregledao sam pomno pomenuti Vi-tezovićev popis od godine 1683., te sam na svoju žalost opazio, da je izmedju onih 140 izprava, što ih je Vitezović pobilježio, kroz ovo 200 godina, nestalo njih 79.

Držim s toga, da ne će biti s gorega, ako ovdje priobćim popis nestalih 79 izprava skupa s njihovom signaturom upravo onako, kako sam to našao zabilježeno u Vitezovićevu popisu, akoprem i sam priznajem, a i čitatelji će se sami osvjedočiti, da je Vitezović regesta nekih izprava tako sastavio, da se iz njih pravi sadržaj dotičnih izprava razabrati ne može.

Regesta rečenih 79 izprava sliede kronologijskim redom:

1474. Privilegium Matthiae regis sub littera D.

1478. Privilegium reginae Beatricis in charta simplici et lingua italica sub lit. G.

1488. Privilegium Urbani, episcopi Agriensis sub lit. M.

1491. Responsoriae ducis Corvini sub P.

1492. Missiles litterae, siue credentiales eiusdem ducis sub lit. R.

1492. Obligatoria Emerici de Derencsen nobili Jacobo Schepkovich pro florenis 200 auri sub lit. S.

1492. Attestatio pro parte Francisci de Fano contra Joannem de Frange-panibus de Cetino, occasione debiti cuiusdam 200 ducatorum facta sub lit. T.

¹ Valvasor: „Die Ehre des Herzogthums Krain“ knj. XII., str. 90. Nuzgredno budi ovdje spomenuto, da je kralj Ferdinand III. podijelio Ritterovoj obitelji ugarsko plemstvo dne 15. listopada 1652.